

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. дфн Амелия Веселинова Личева, СУ „Св. Кл. Охридски“, професионално направление 2.1. Филология (Теория на литературата) за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност доцент по професионално направление 2.1 Филология, с кандидат гл. ас. д-р Биляна Курташева

I. Оценка за съответствие с минималните национални изисквания и изискванията на Нов български университет

Кандидатката в конкурса гл. ас. д-р Биляна Курташева е вече утвърдено име в литературните среди в България и съвсем закономерно работата ѝ дотук далеч надхвърля изискуемите минимални изисквания за длъжността доцент. От предложената справка с активностите на Курташева се вижда, че тя напълно отговаря и на допълнителните изисквания, поставени от НБУ. В този смисъл говорим за една много сериозна кандидатура, която с цялостната си научна и преподавателска дейност отдавна заслужава академичната длъжност „доцент“.

II. Изследователска (творческа) дейност и резултати

Биляна Курташева е сред най-интересните български литературоведи, които имат своя разпознаваем стил и почерк и развиват нестандартни идеи, които винаги предизвикват реакции сред читателите и не остават незабелязани от гилдията. А това в днешно време вече е сериозна заявка за значещо присъствие в полето на хуманитаристиката.

В конкурса Биляна Курташева участва със солидно количество статии, писани на български и на английски език и публикувани в

реномирани издания, както и с монографията „По ръба на сравнението“.

Статиите очертават широкия кръг от теми, с които се занимава авторката, като започнем от Възраждането и някои от най-каноничните български автори и стигнем до съвременните, при това с фината игра между българско и световно, която е много характерна за тематичния кръг на текстовете на Курташева.

Специално искам да открия обаче участието на Биляна Курташева в разработването на учебно съдържание за новите програми по литература в профилираната подготовка в училище, защото нейните анализи в раздела Диалогични прочити показват как университетски преподаватели трябва да пишат за ученици – внимателно, с мярка, с мисъл за реципиента.

В тази рецензия обаче ще се концентрирам главно върху хабилитационния труд на авторката, защото той по знаков начин събира всичко това, което вече загатнахме.

Интертекстуализмът има сериозна традиция в българското литературознание и е радостно, когато и по-млади автори успяват да дадат своя принос към нея. В духа на коректността Биляна Курташева представя своята теоретична рамка с фокус върху Юлия Кръстева, като чете нейните идеи в контекста и на идеите на късния Барт и изобщо – на постструктурализма. Набляга и върху приноса на Никола Георгиев, който радикализира идеята за междутекстовост и акцентира не толкова върху сравнението, колкото върху равнопоставеността на текстовете, които се обвързват, както и върху неговата вгледаност в „интерперсонажните“ прочити и металитературознанието като цяло.

Изобщо, патосът на изследването на Курташева е да се изпробват границите на интертекстуалността, да се припомни ролята на неочакваността (това тя прави и чрез собствените си прочити), да се помогне по нов начин да се види познатото. Последното води и до един от най-съществените приноси на тази книга, вписваща я в линията на литературоведските изследвания на автори като самия Никола Георгиев или на Милена Кирова – когато четем българската литература през модерни парадигми или както прави

Курташева, когато вдвояваме Яворов с Ролинг Стоунс или Константин Павлов с Шекспир, Ницше и Достоевски, българската литература губи своята провинциалност и се изстрелва в световното. Неслучайно темата за локалното и световното, за малките и големи литератури, за световната литература и пазарите, както и въпросът за това кога един писател става световен, макар и да не са централни, са вплетени в сюжетите на монографията. Всъщност, изводите се отнасят и за литературознанието – в тази книга българското присъства като равностоен играч на световното. И не на последно място, важни са препратките към днешното и мотивирането на важноста на интертекстуализма в света на интернет технологии, включително чрез интересната идея за Мишел Фуко и прочита на негови идеи в контекста на предсказването на Интернет.

Колкото до конкретните анализи, чрез които Биляна Курташева онагледява теоретичните си постановки, и които са изключително приноси за новия поглед към автори като Яворов, Гео Милев, Далчев, Константин Павлов, можем да ги наречем образцови. В тях се събират принципите на детайлното близко четене наред с мотивираните контекстуализации, привличането на широка палитра от странични доказателства, балансирането между елитарното и популярното, четенето през мястото в канона, вкарването и на тематични ядра като детството и общата обсебениост от възрастта, ролята на града, природата, проблематизирането на стереотипите, визията към явленията през маргиналните образи (българската поезия от 90-те и лелите в нея).

III. Учебна и преподавателска дейност

Биляна Курташева е едно от лицата на Департамент „Нова българистика“ в НБУ. Тя е активен участник, а и организатор на много от конференциите и публичните литературни събития на департамента. Води специализирани курсове по проблемите на българската и световната литература, както и някои от общообразователните курсове в университета, като този по писане на есе. Имала съм възможност да слушам някои от студентите на

Биляна Курташева по конференции и да отчете свършеното от нея по подготовката им.

Наред с това самата Курташева има сериозни специализации, които помагат за по-доброто ѝ профилиране и професионализиране.

Като цяло мога да кажа, че в лицето на Биляна Курташева имаме преподавател с широк профил, който умее да намира баланса между експеримента и консервативността, за да бъде полезен и интересен на днешните поколения студенти.

IV. Административна и обществена дейност

Започнах тази рецензия с това, че Биляна Курташева е разпознаваемо име в литературните среди. За това допринасят и работата ѝ като редактор на преводни и поетични книги, като прецизен критик, а и преводач, включително и като издател и редактор на периодика – имам предвид списание „Витамин Б“, което беше сред емблематичните през 90-те. И най-вече, списването на силното академично списание „Следва“, чийто главен редактор е тя. Курташева е и участник в различни важни проекти, сред които ще открия „Една българска“ на Снежина Петрова. Тя е инициатор и ръководител и на важни семинари в НБУ. Изобщо, тя е учен, чиято дума тежи.

V. Лични впечатления от кандидата (ако има такива)

Познавам Биляна от 90-те, когато тя започваше своето сътрудничество с „Литературен вестник“. За мен тя винаги е била сред свърхкоректните и много интересни автори, чиито текстове следя с нестихващо внимание. Когато тя е редактор на книга или е писала за нея, за мен това е вече гаранция, че на това заглавие следва да се обърне внимание. А в личната ми работа особено ценни са ми били текстовете и препоръки ѝ по отношение на нейните наблюдения върху световната литература.

VI. Мнения, препоръки и бележки по дейността и постиженията на кандидата

Като имам предвид нестандартността на идеите на гл. ас. д-р Биляна Курташева, сериозния и задълбочен начин, по който ги мотивира и отстоява, изключителната ѝ ерудираност, авторитетността на написаното от нея, както и цялостната ѝ дейност като университетски преподавател и стойностен хуманитарист, убедено подкрепям да ѝ бъде присъдено научното звание „доцент“ на НБУ в професионално направление 2.1. Филология и препоръчвам кандидатурата ѝ на уважавания Академичен съвет на НБУ.

Дата 25.03. 2022 г.

Подпис

.....